

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 stycznia 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Turbiński

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2021 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy w powództwa D. K.

przeciwko S. J.

o zapłatę

1.zasądza od pozwanego na rzecz powódki:

a)kwotę (...) (dwa tysiące dziewięćset siedemdziesiąt osiem) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 maja 2019 roku do dnia zapłaty;

b)odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty (...) (jedenaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt osiem) złotych od dnia 31 maja 2019 roku do dnia 25 września 2019 roku;

c)odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 3920 (trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia) złotych od dnia 31 maja 2019 roku do dnia 29 stycznia 2020 roku;

d)odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty (...) (jedenaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt osiem) złotych od dnia 31 maja 2019 roku do dnia 25 września 2019 roku;

e)odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty (...) (dwa tysiące dziewięćset dziewiętnaście) złotych od dnia 31 maja 2019 roku do dnia 29 stycznia 2020 roku;

2.umarza postępowanie w zakresie kwot:

a) (...) (jedenaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt osiem) złotych;

b) (...) (jedenaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt osiem) złotych;

c)3920 (trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia) złotych;

d)3920 (trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia) złotych;

3.oddala powództwo w pozostałej części;

4.zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę (...) (dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt trzy) złote tytułem zwrotu kosztów procesu;

5.obciąża, tytułem części opłaty od pozwu, której nie miała obowiązku uiścić powódka oraz kosztów sądowych związanych z opinią biegłej, na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi:

a) powódkę kwotą 663,23 (sześćset sześćdziesiąt trzy 23/100) złotych, którą ściągnąć z roszczenia zasądzonego w punkcie 1. a) wyroku;

b) pozwanego kwotą (...) (trzy tysiące dwieście trzydzieści cztery) złote.

Sygn. akt II C 853/19

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 9 lipca 2019 roku (data nadania w placówce pocztowej) D. K. reprezentowana przez córką E. K. (1), wniosła o zasądzenie od S. J. kwoty 40.000 złotych zachowku: 20.000 złotych po zmarłym ojcu K. P. i 20.000 złotych po zmarłej matce A. P.. Ponadto wniosła o zwolnienie od kosztów sądowych w całości oraz przyznanie adwokata z urzędu.

(pozew k. 4, pełnomocnictwo 5- 6, pismo precyzujące k. 19)

Powódka została zwolniona w całości od kosztów sądowych. Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został oddalony.

(postanowienia k. 18, 30 i 85)

W odpowiedzi na pozew pozwany reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata wskazał, że uznaje powództwo do kwot po 11.768 złotych tytułem zachowku po każdym ze spadkodawców, zaś w pozostałym zakresie nie uznaje powództwa i wnosi o jego oddalenie oraz wniósł o zasądzenie od powódki kosztów procesu.

(odpowiedź na pozew k. 36- 37, pełnomocnictwo k. 37)

Pismem datowanym na 19 grudnia 2019 roku powódka reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata cofnęła powództwo co do kwot po 11.768 złotych tytułem zachowku po każdym ze spadkodawców. Ponadto rozszerzyła powództwo- domagając się odsetek- w ten sposób, że wniosła o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot po 8.232 złotych od dnia 31 maja 2019 roku do dnia zapłaty oraz od kwot po 11.768 złotych od dnia 31 maja 2019 roku do 25 września 2019 roku.

(pismo przygotowawcze k. 90- 94)

Pismem datowanym na dzień 28 stycznia 2020 roku pozwany złożył odpowiedź na pismo powódki wskazując, że uznaje powództwo w zakresie kwot po 3.920 złotych tytułem każdego z zachowków, w pozostałym zakresie nie uznaje powództwa i wnosi o jego oddalenie. Ponadto wskazał, że nie uznaje powództwa w zakresie żądania odsetek.

(odpowiedź na pismo rozszerzenie powództwa k.180- 82)

Pismem datowanym na dzień 17 grudnia 2020 roku powódka cofnęła powództwo w zakresie kwot po 3.920 złotych tytułem każdego z zachowków ze zrzeczeniem się w tej części roszczenia z uwagi na częściowe spełnienie świadczenia przez pozwanego w dniu 30 stycznia 2020 roku. Ponadto w związku z częściowym spełnieniem świadczenia sprecyzowała żądanie odsetek w ten sposób, że wniosła o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot po 4.312 złotych od dnia 31 maja 2019 roku do dnia zapłaty oraz od kwot po 3.920 złotych od dnia 31 maja do dnia 29 stycznia 2020 roku.

(pismo powódki k. 278-279)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. P. był ojcem powódki. Po K. P. do całego spadku na podstawie testamentu został powołany jako wnuk S. J.. Spadkodawca zmarł 1 lutego 2005 roku, testament spadkodawcy został otwarty i ogłoszony w Sądzie Rejonowym dla

Łodzi- Widzewa w Łodzi w dniu 25 lutego 2019 roku w sprawie o sygn. akt II Ns 1095/18. A. P. była matką powódki. Po A. P. do całego spadku na podstawie testamentu został powołany jej wnuk S. J.. Spadkodawczyni zmarła 4 marca 2018 roku. Testament spadkodawczyni został otwarty i ogłoszony w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w dniu 25 lutego 2019 roku w sprawie o sygn. akt II Ns 1095/18. K. P. zmarł pozostawiając żonę A. P. oraz cztery córki H. J., J. S., W. M. i D. K.. A. P. zmarła będąc wdową, pozostawiając trzy córki H. J., J. S., D. K. oraz wnuka M. M. (córka W. M. zmarła przed spadkodawczynią w dniu 5 kwietnia 2017 roku, pozostawiając syna M. M.). Powódka od 1 listopada 1995 roku jest całkowicie niezdolna do pracy.

(okoliczność bezsporna a także pismo powódki k. 91-94, pismo k.19, odpis skrócony aktu zgonu A. P. k.97, odpis skrócony aktu zgonu W. M. k.98, odpisy skrócone aktu urodzenia M. M. k.99, odpisy skrócone aktu urodzenia S. J. 101-102, odpis skrócony aktu zgonu K. P. k.105)

W skład masy spadkowej po każdym spadkodawcy wchodzi udział $\frac{1}{2}$ nieruchomości w postaci odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w Ł. o powierzchni 46,86 m² który należał do majątku wspólnego (kw nr (...)). W skład masy spadkowej wchodzi ruchomości, będące wyposażeniem powyższego lokalu mieszkalnego, których łączna ilość jest niewielka a wartość z uwagi na stopień ich zużycia oraz wieloletni okres użytkowania nieznacząca. W skład mas spadkowych po spadkodawcach nie wchodziły inne składniki.

(niesporne)

Wartość rynkowa udziału $\frac{1}{2}$ w nieruchomości według stanu na dzień śmierci K. P. i cen na dzień opiniowania wynosiła 117.500 złotych. Po zmarłym K. P. uprawnionymi do dziedziczenia z ustawy była żona oraz cztery córki. Udział spadkowy A. P. w zbiegu z córkami wynosił $\frac{1}{4}$ a udział każdej z córek $\frac{3}{16}$.

Wartość rynkowa udziału $\frac{1}{2}$ w nieruchomości według stanu na dzień śmierci A. P. i cen na dzień opiniowania wynosi 112.000 złotych. Po zmarłej A. P. uprawnionymi do dziedziczenia z ustawy były trzy córki oraz wnuk M. M. (w miejsce W. M., która zmarła przed spadkodawczynią). Udział spadkowy każdej z nich wynosił $\frac{1}{4}$.

(opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości k.223-240)

Powódka jest osobą trwale niezdolną do pracy od 1995 roku. Od 1 listopada 1995 roku do 24 kwietnia 2017 roku powódka pobierała rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Od 25 kwietnia 2017 roku pobiera emeryturę. Ponadto, powódka jest osobą trwale niezdolną do samodzielnej egzystencji.

(zaświadczenie z dnia 16.01.2019 r. k.112, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS k.113-114)

Pismem z dnia 17 maja 2019 roku powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 40.000 złotych tytułem zachowku po spadkodawcach w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. W wyznaczonym terminie tj. do 30 maja 2019 roku pozwanego nie spełnił roszczenia powódki przysługującego jej z tytułu zachowku. Opóźnienie nastąpiło od dnia 31 maja 2019 roku. Pismem z dnia 3 czerwca 2019 roku pozwany wysłał odpowiedź na wezwanie do zapłaty z propozycją ugodowego załatwienia sporu polegającym na zapłacie na rzecz powódki kwoty 23.532 złotych. W mailu z dnia 17 czerwca 2019 roku powódka poinformowała pozwanego, że zaproponowana kwota nie wyczerpuje roszczeń powódki o zachowek ale jeżeli pozwany uznaje roszczenie do wskazanej przez siebie wysokości to prosi o niezwłoczne dokonanie przelewu na wskazany rachunek. Pozwany w dniu 26 września 2019 roku przelewał kwoty po 11.768 złotych tytułem zachowków. W toku procesu pozwany uznając roszczenie co do kwot po 3.920 złotych zapłacił na rzecz powódki w dniu 29 stycznia 2020 roku powyższe kwoty.

(pismo przygotowawcze k.90-94, potwierdzenie przelewu k.39-40, pismo powódki 278-279)

Sąd pominął wnioski dowodowe powódki o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: E. K. (2), H. J., K. J. (k.90v) oraz wnioski dowodowe pozwanego o dopuszczenie dowodu z przesłuchania pozwanego (k.36-37 oraz 180-181) z uwagi na to, że okoliczności których dotyczą wnioski dowodowe nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy

(art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.) Ponadto, Sąd pominął wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego jako nieuzasadniony i wobec tego zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania (art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c.)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie. Podstawą prawną żądania powódki był art. 991 k.c. Zgodnie z normą zawartą w tym przepisie, zstępnym, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli zaś uprawniony do zachowku nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Gdyby nie rozrządzenie testamentowe spadkodawczyni i spadkodawcy, powódka byłaby powołana do spadku jako zstępna spadkodawców (931 § 1 k.c.). W przypadku dziedziczenia ustawowego powódce, jako osobie dorosłej, która jest (i była w datach otwarcia spadku) trwale niezdolna do pracy przysługuje roszczenie o zachówek równe 2/3 wartości udziału spadkowego. Mając na uwadze, że w chwili śmierci spadkodawcy uprawnionymi do dziedziczenia z ustawy była żona oraz cztery córki należy wskazać, że udział spadkowy powódki wynosił 3/16 części. Stąd należny zachówek po zmarłym ojcu wynosi 14.687 złotych (117.500 x 3/16 x 2/3). Uprawnionymi do dziedziczenia z ustawy po śmierci A. P. były cztery córki. Mając na uwadze, że w chwili śmierci spadkodawczyni uprawnionymi do dziedziczenia z ustawy było czworo zstępnym, udział powódki w spadku wynosił 1/4, stąd należny zachówek wynosi 18.666 złotych (112.000 x 1/4 x 2/3).

Pozwany w toku procesu wypłacił na rzecz powódki łącznie kwotę 15.688 złotych tytułem zachowku po K. P., tym samym w całości zaspokoił roszczenie powódki z tytułu zachowku po zmarłym ojcu. Powództwo ponad ustaloną w toku procesu kwotę 14.687 złotych, która stanowi zachówek po zmarłym spadkodawcy podlegało oddaleniu. W toku procesu pozwany wypłacił na rzecz powódki także kwotę 15.688 złotych tytułem zachowku po zmarłej A. P.. Wartość należnego powódce zachowku z tytułu śmierci matki wyniosła 18.666 złotych. Stąd zasadnym było zasądzenie na rzecz powódki różnicy tj. kwoty 2.978 złotych. Mając na uwadze skuteczne cofnięcie powództwa o kwoty po 11.768 złotych oraz po 3.920 złotych, postępowanie w tym zakresie podlegało umorzeniu.

Odnosząc się do wniosku powódki o zasądzenie odsetek od dnia 31 maja 2019 roku do dnia zapłaty należy wskazać, że było ono w całości zasadne. Powódka wezwała pozwanego do zapłaty na jej rzecz kwoty 40.000 złotych tytułem zachowków określając pozwanemu siedmiodniowy termin na spełnienie świadczenia. Termin ten upłynął pozwanemu bezskutecznie w dniu 30 maja 2019 roku. Świadczenie powódki stało się więc wymagalne w dniu 30 maja 2019 roku, stąd też zasadnym jest zgodnie z art. 481 § 1 zasądzenie odsetek od dnia 31 maja 2019 roku, kiedy to pozwany pozostawał w zwłoce co do spełnienia świadczenia. Stosownie do art. 455 k.c. roszczenie o zachówek jest roszczeniem bezterminowym, a zatem winno zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu do jego wykonania. Pozwany w dniu 26 września 2019 roku zapłacił kwoty po 11.768 złotych co uzasadniało zasądzenie odsetek od tych kwot od dnia 31 maja do dnia 25 września 2019 roku. W dniu 29 stycznia 2020 roku pozwany wypłacił na rzecz powódki dalsze kwoty po 3.920 złotych co uzasadniało zasądzenie odsetek od kwoty 3920 zł i 2919 zł od dnia 31 maja 2019 roku do dnia 29 stycznia 2020 roku. Ponadto należało zasądzić odsetki od pozostałej kwoty należnego (i zasądzonego wyrokiem) zachowku po A. P. tj. 2978 zł od dnia 31 maja 2019 roku do dnia zapłaty.

Mając na uwadze wynik postępowania, zgodnie z którym powódka wygrała sprawę w 83% na podstawie art. 100 k.p.c. należało orzec o kosztach procesu przyjmując zasadę ich stosunkowego rozdzielenia. Do poniesionych przez powódkę kosztów sądowych należały koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, łącznie 3.617 złotych. Pozwany poniósł koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 złotych. Łącznie poniesione przez strony koszty procesu wyniosły zatem 7.217 złotych. Wobec okoliczności, iż pozwany przegrał postępowanie w 83%, winien ponieść koszty procesu w wysokości 5.990 złotych. Uwzględniając

powyższe Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.373 złotych (5.990-3.600) tytułem zwrotu kosztów procesu.

O nieuiszczonych kosztach procesu poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 k.p.c. i rozkładając obowiązek ich zwrotu między stronami stosunkowo do wyniku procesu. W toku postępowania Sąd wyłożył koszty wynagrodzenia biegłego w łącznej kwocie 2.677,23 złotych oraz kwotę 2.000 złotych tytułem opłaty od pozwu, od uiszczania której powódka została zwolniona. Powódka cofnęła powództwo co do kwoty 31.376 złotych przed rozprawą, stąd też zgodnie z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych połowa opłaty z uwagi na cofnięcie powództwa podlegałyby zwrotowi ($1/2 \times 31.376 \times 5\%$). Mając na uwadze powyższe zasadnym było rozliczenie opłaty od pozwu w wysokości 1220 złotych (2.000 złotych -780 złotych) i jej rozdzielenie stosownie do wyniku sprawy. W związku z faktem, iż pozwany przegrał postępowanie w 83%, Sąd nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.234 złotych na którą to kwotę złożyły się: kwota 2.222 złotych ($2.677,23 \times 83\%$) – koszty wynagrodzenia biegłego oraz kwota 1.012 złotych ($1220 \times 83\%$) – opłata od pozwu, zaś od powódki kwotę 663,23 złotych na którą to kwotę złożyły się: kwota 455,23 złotych ($2.677,23 \times 17\%$) – koszty wynagrodzenia biegłego oraz kwota 208 złotych ($1220 \times 17\%$) – opłata od pozwu.